



A. VEYSİ'NİN DİLŞÂD ROMANI

GEÇİŞ DÖNEMİ OSMANLI ANLATISINDA
YAPI, İZLEK VE DİL (İnceleme - Transkripsiyonlu Metin
Günümüz Türkçesi - Sözlük - Tıpkıbasım)

HAZIRLAYAN: **NURULLAH BULUT**



Bu PDF dokümanı, kitabın bir kısmını içermektedir.
DBY okurları için özel olarak oluşturulmuştur.

“dün” den öğrendiklerinle
“bugün” ü yaşamak
“yarın” ları aydınlatır.



“dün” den öğrendiklerinle
“bugün” ü yaşamak
“yarın” ları aydınlatır.

© 2026, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™

Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım ve araştırma amacıyla yapılacak kısa alıntılar dışında bu eser, yayıncının yazılı izni olmaksızın tamamen veya kısmen kopyalanamaz; elektronik ya da mekanik yollarla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

Bu eserin tamamen veya kısmen taranarak ya da başka yollarla veri kümelerine dâhil edilmesi; yapay zekâ modellerinin eğitilmesi, geliştirilmesi veya iyileştirilmesi ile metin ve veri madenciliği amacıyla kullanılması yayıncının önceden alınmış yazılı iznine tabidir. Bu kullanımlara ilişkin tüm haklar saklıdır.

DBY: 537
Edebiyat: 293

ISBN 978-625-8686-49-4
Sertifika No: 52315
1. Basım: İstanbul, 2026

Hazırlayan: Nurullah Bulut
Kitap Editörü: Ersen Ersoy
Dizi Editörü: Furkan Öztürk
Yayın Yönetmeni: İrfan Güngörür

Baskı Hazırlık: DBY Ajans

Baskı/Cilt:
Birlik Baskı Ozalit San. Tic. Ltd. Şti.
(Sertifika No: 52846)

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)

A. Veyisi'nin Dilşâd Romanı: Geçiş Dönemi Osmanlı Anlatısında Yapı, İzlek ve Dil
(İnceleme - Transkripsiyonlu Metin - Günümüz Türkçesi - Sözlük - Tıpkıbasım)

Hazırlayan: Nurullah Bulut (Dr.) , Editör: Ersen Ersoy (Prof. Dr.)

İstanbul : DBY Yayınları, 2026.

325 s. ; 16,0 x 23,5 cm ____ (DBY Yayınları ; No. 537) ____

ISBN 978-625-8686-49-4

1- Edebiyat 2- Osmanlı Edebiyatı 3- Roman İnceleme 4- Roman



DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr
Tel.: +90 212 526 98 06

İçindekiler

Kısaltmalar	6
Ön Söz	9
Giriş	11

BİRİNCİ BÖLÜM

A. VEYSİ'NİN HAYATI, EDEBÎ KİŞİLİĞİ VE DİLŞÂD ROMANI

1. Hayatı ve Edebî Kişiliği	15
2. Dilşâd Romanın Kimliği	19

İKİNCİ BÖLÜM

DİLŞÂD ROMANINDA YAPI VE İZLEK

1. Bakış Açısı ve Anlatıcı	21
2. Olay Örgüsü	23
3. Zaman	26
4. Mekân	28
4.1. Çevresel Mekânlar	28
4.2. Algısal Mekânlar	29
4.2.1. Kapalı-Dar ve Labirentleşen Mekânlar	29
4.2.2. Açık-Geniş Mekânlar	30
5. Şahıslar Dünyası	31
5.1. Başkişiler	31
5.2. Fon Karakter	32
6. İzleksel Kurgu	33
6.1. Aşkın İffet ve Sadakatle İmtihanı	34
6.2. Otorite ve Kader Kışkacında Birey	34

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
DİLŞÂD ROMANINDA DİL, ÜSLÛP VE ANLATIM

1. Romanlarda Dil Hassasiyeti.....	37
2. Anlatım Teknikleri	38
2.1. Diyalog / Karşılıklı Konuşma.....	38
2.2. İç Monolog ve İç Diyalog.....	39
2.3. Mektuplaşma Tekniği	40
2.4. Geriye Dönüş (Flashback) ve Özetleme.....	42
2.5. Gösterme ve Tasvir	43
3. Anlatım Biçimleri.....	44
3.1. Metinlerarasılık	44
3.2. Gönderge.....	45

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Transkripsiyonlu Metin.....	47
Günümüz Türkçesi	125

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sözlük	207
Sonuç	231
Kaynakça	233
Tıpkıbasım	235

Ön Söz

Türk edebiyatının modernleşme sürecinde XIX. yüzyılın son çeyreği, geleneksel anlatı estetiği ile Batılı roman kurgusunun aynı metin zemininde bulunduğu dikkat çekici bir geçiş devresine karşılık gelir. Söz konusu dönemde kaleme alınan eserler, yalnızca edebî türlerin dönüşümünü değil; aynı zamanda Osmanlı toplumunun sosyal hayatını, aile telakkisini, ahlâkî değerler dünyasını ve birey-toplum ilişkisini de görünür kılan metinlerdir. Ma'mûretü'l-Azîz/Elazîğ Mektûbî Kalemi kâtiplerinden A. Veysi'ye ait *Dilşâd* romanı da anılan dönüşüm sürecinin kıymetli örnekleri arasında yer almaktadır. Eser, "iffet" kavramı etrafında şekillenen trajik aşk temasını dönemin sosyal ve kültürel dokusuyla birleştirirken, kâtiplik geleneğinden gelen bir yazarın dil zevkini ve ifade titizliğini de yansıtmaktadır.

Elinizdeki inceleme, A. Veysi'nin uzun süre dikkatlerden uzak kalmış *Dilşâd* adlı romanını yapı, izlek ve dil hususiyetleri bakımından bütüncül bir yaklaşımla değerlendirmeyi ve eseri Yeni Türk Edebiyatı araştırmaları sahasına kazandırmayı amaçlamaktadır. Çalışmada roman, yalnızca kurmaca bir anlatı olarak değil; dönemin kelime kadrosunu, anlatım tercihlerini, ahlâkî kabullerini ve kültürel duyarlılıklarını yansıtan çok katmanlı bir edebî belge olarak ele alınmıştır. Böylece hem yazarın edebî portresinin belirlenmesi hem de eserin edebiyat tarihindeki yerinin tayin edilmesi hedeflenmiştir.

Çalışma, giriş ve sonuç kısımları dışında birbirini tamamlayan beş ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde A. Veysi'nin hayatı, edebî kişiliği ve *Dilşâd* romanının kimliği üzerinde durulmuştur. Yazarın biyografisine ilişkin sınırlı veriler, Ma'mûretü'l-Azîz Mektûbî Kalemi ile ilişkisi ve eserin baskı bilgileri dikkate alınarak değerlendirilmiş; böylece hem müellifin edebî şahsiyeti hem de romanın edebiyat tarihi içindeki yeri belirlenmeye çalışılmıştır.

İkinci bölümde *Dilşâd* romanı yapı ve izlek bakımından incelenmiştir. Bu kapsamda bakış açısı ve anlatıcı, olay örgüsü, zaman, mekân ve şahıslar dünyası gibi temel yapı unsurları ele alınmış; romanın aşk, iffet, sadakat, baba otoritesi, gurur, yanlış

anlama ve manevi vuslat gibi izlekler etrafında kurulan anlam örgüsü çözümlenmiştir. Şahıs kadrosu da romanın temel çatışma alanları ve değerler sistemiyle ilişkili olarak değerlendirilmiştir.

Üçüncü bölümde romanın dil, üslup ve anlatım özellikleri üzerinde durulmuştur. A. Veysi'nin Osmanlı Türkçesine dayalı söz varlığı, Arapça ve Farsça tamlamaları, kâtiplik geleneğinden gelen ifade biçimleri ve sanatlı söyleyişi incelenmiştir. Ayrıca romanda kullanılan mektuplaşma, diyalog, iç monolog, geriye dönüş, özetleme, gösterme ve tasvir gibi anlatım teknikleri, olay örgüsüne ve karakterlerin duygu dünyasına katkıları bakımından değerlendirilmiştir.

Dördüncü bölümde Dilşâd romanının transkripsiyonlu metni ile günümüz Türkçesine aktarılmış metni yer almaktadır. Transkripsiyonlu metinde eserin aslı söyleyiş ve imlâ özellikleri mümkün olduğunca korunmuş; günümüz Türkçesine aktarımda ise romanın anlam bütünlüğü, duygu değeri ve olay akışı esas alınmıştır. Böylelikle eser hem filolojik çalışmalar açısından kullanılabilecek bir metin hâline getirilmiş hem de çağdaş okurun takip edebileceği bir anlatı olarak sunulmuştur.

Beşinci bölümde metnin dil varlığını ortaya koyan sözlük kısmına yer verilmiştir. Sözlükte, romanda geçen Arapça, Farsça ve bugün kullanımı azalmış kelime ve terkipler karşılanmıştır; eserin XIX. yüzyıl sonu Osmanlı Türkçesinin söz varlığı açısından taşıdığı önem gösterilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın ekler kısmında ise Dilşâd romanının orijinal metni/tıpkıbasımı verilerek araştırmacıların eserin matbu nüshasına doğrudan ulaşabilmesi amaçlanmıştır.

Çalışmaya konu olan Dilşâd romanını çeviri ve inceleme amacıyla bana ulaştıran, araştırma sürecinde kıymetli görüş ve yönlendirmeleriyle çalışmama katkı sunan Doç. Dr. İlyas Kayaokay'a en içten teşekkürlerimi sunarım. İnceleme ve analiz aşamalarında ilmî birikiminden istifade ettiğim Prof. Dr. Ersen Ersoy'a; çalışma boyunca sabırları, anlayışları ve manevi destekleriyle yanımda olan aileme de şükranlarımı ifade etmek isterim.

A. Veysi gibi edebiyat tarihimizin gölgede kalmış kalemlerinin ve Dilşâd gibi gün yüzüne çıkarılmayı bekleyen nadide eserlerin hak ettiği ilgiyi görmesi temennisiyle...

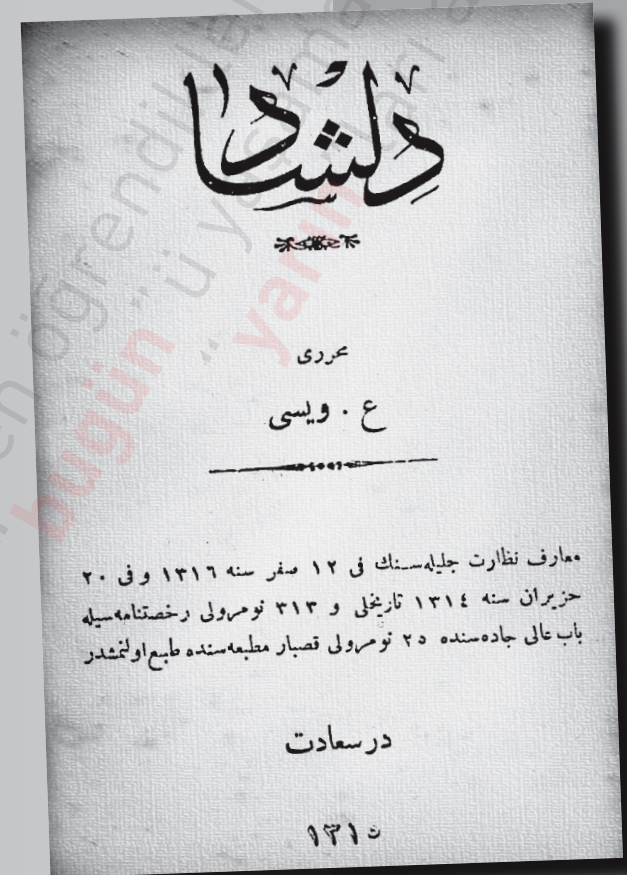
Nurullah Bulut

Sivas, 2026

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DİLŞÂD

Transkripsiyonlu Metin



Dilşâd

Muharriri
A.Veysi

Ma'ârif Nezâret-i Celîlesi'nin fî 12 Safer sene 1316 ve fî 20
Hazîran sene 1314 târîhli ve 313 numarolu ruhsatnâmesiyle Bâb-ı
'Âlî caddesinde 25 numarolu Kasbâr Matbaasında tab' olunmuştur.

Der-sa'âdet
1315

Mukaddime

Dilşâd'ın "eser"nâmını ihrâza liyâkati olmadığını.. Noksân-ı bızâ'ası nazarımda muayyen olan kâbiliyet-i âcizânemden istidlâl etmez değilim.

Yalnız! Evliyâ-yı ma'ârifin âsâr-ı güzînine iktifâen yazılan bu gibi eserciklere ashâbını teşvîk için atf-ı nazar-ı tahsîn buyrulmakda dırîğ olunmayan eltâf-ı müsâmahe-kârîden hisseyâb-ı nevâziş olmak istiyorum.

Enzâr-ı taltîfe bunu arz etmekte ne gibi bir hiss-i tefeyyuz-i şebâbîye mecbûr-ı ittibâ' bulunduğum takdîr buyurulursa değerinden ziyâde mazhar-ı tahsîn edilmekle tahmîl kılınacak mahcûbiyet.. gayret-i nev-hevesânemi o tahsîne kesb-i istihkâk edinceye kadar medyûn-ı sa'y ü kûşîş eyleyeceğinden hâlen taltîf, istikbâlen teşvîki şâmil olan bu lutf sarîha karşı kendilerine hissiyât-ı müteşekkîrâne hâsıl edecek tabîidir.

Binâenaleyh şu noksân-ı iktidârımla berâber eser tertûbine cesâretim dûçâr-ı ta'rîz olamaz. Çünkü ben semere-i iktidârıma değil Allah'ın tevfikine istinâd ediyorum ki, o tevfik benim gibi nice bin âcizi mebâdîsi şâyân-ı fahr olmayan böyle bir roman kaleme almaktan pek müşkil mesâil halline, pek büyük hakâyık tasvîrine irtikâ ettirmiştir. Ben şimdi o esbâba tevessül ediyorum. Tevfik Allah'dandır.

Ma'mûretü'l-azîz Mektûbî Kalemî Müsevvidi A. Veysi

Dışarıda şiddetli bir fırtına. — Hırçın çocuklar gibi pencereden lambayı üflüyor. Duhul için camları sarsıyordu.

Bakışının havi olduğu fart-ı şefkat, valide olduğu anlatan bir genç kadın.

– İki yavrucağını fırtınanın şemâtet-i zehreçâkinden ihâfe itmâmları için bağrına basmış.. hazin, hazin tensile uyutmak istiyordu.

Çocuklar.

– Henüz bâzîçe-i tıfuliyetlerinden usanmadıklarından annelerinin ağıuş-ı şefkatinden kurtulmağa uğraşiyor, tıfuliyetlerine mahsus bir hırçınlıkla hoplaşıyorlardı.

Genç kadına.

– Bu mini, mini yavruları uyumağa terğib için arzu-yı tufulilerini gıcıklamağa mecburiyet elverdi.

Yavrularım! Sabah amcazadeniz buraya erken geleceğini ısmarlamış. Uyuyunuz ki erkenden kalkabilesiniz.

Sahîh be, geçen Cuma ne güzel eğlenmiştik! Nedim bey uslu bir çocuk değil mi anneciğim? — Hem bizi kardeşi gibi gözetiyor anneciğim?

Haydi Dilşâd! Annem demeden uyuyalım ki erken kalkabilelim.

Siz bilirsiniz Enverciğim. Bundan sonra bu iki yavru annelerinin sine-i şefkat-i âşiyâne-i hâb eylediler.

Saadet Hanım isminde bulunan bu valide refika-i hayatının şu iki yadigâr kıymettarını ağıuş-ı şefkatinde seve seve uyuttuktan sonra enzâr-ı müşfikanesini de güya ki ruhlarının muhâfazasına memur gönderdi.

Şefkatli valide.

– Refâkat-ı meşrûasından doymamış olduğu zevcinin firkat-i tâkat-ber-endâzânesinden ciğergâhına açılan cerîha-i tahassürü bu iki mahsul-i muhabbetin te'mîn-i refahıyla tedavi etmek isterdi.

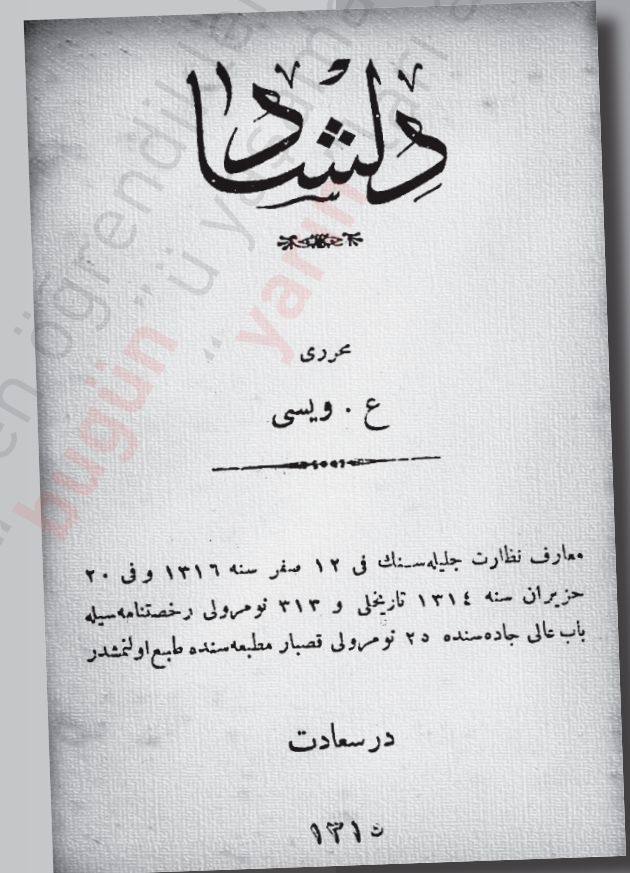
Zevcinin hilâf-ı tenbîhi olmasa, bu iki yavruyu gözünün önünden ayırmamak için mektebe gidip gelmekten bile kıskanacaktı. Fikrinin rahatı.. Bu iki yavrunun hususât-ı tufûliyelerini kendi eliyle tehiyye etmeğe tevakkuf ederdi.

Yavrucuklarının husûl-i mesrûriyeti için hiç bir fedakârlıktan çekinmeyen bu müşfik vâlide çocuklarını refâkatinden mesrûr gördüğü ammizâdelerinin de cuma günleri behemehâl gelmesi için lâzım-gelen terğibât-ı tıfl-firibânede kusur etmemiştii.

Şafak kâinata bîdârî emr ettiği vakit... İşte bu şefkatli vâlide uykuda da sahabetlerinden ferâgat etmediğine kâni' olunacak bir vaziyetle sinesinden henüz bırakmamış olduğu o iki yavrucağını uyandırmamak için usûletle doğruldu.

DİLŞÂD

Günümüz Türkçesi



Ön Söz

Dilşâd'ın gerçek bir 'eser' (başyapıt) adını almaya layık olmadığını; yetenek sermayesi bakımından ne kadar yoksun olduğumun bilincinde olan o aciz kalemimden dolayı ben de biliyorum.

Tek isteğim şudur! İlim irfan sahibi üstatların, büyük eserlerin izinden gidilerek yazılan bu tür 'küçük denemelere' yazarlarını teşvik etmek amacıyla o esirgemedikleri hoşgörülü ve beğeni dolu bakışlarından ben de bir iltifat payı almak arzusundayım.

Bunu iltifat dolu bakışlarınıza sunarken, nasıl bir gençlik hevesine ve ilerleme arzusuna kapıldığımı takdir edilirse... Eğer hak ettiğimden fazla bir beğeniye layık görülürsem, bunun bana yükleyeceği mahcubiyet; bu hevesli gayretimi, o övgüye gerçekten hak kazanana kadar çalışıp çabalamaya borçlu kılacaktır. Böylece, hem şimdiki zaman için bir iltifat hem de gelecek için bir teşvik olan bu açık lütfa karşı, şüphesiz ki içimde büyük teşekkür hisleri doğacaktır.

Bundan dolayı, şu yetenek eksikliğime rağmen bir kitap yazmaya kalkışmış olmam, kınanmamalı ve eleştirilmemelidir.

Çünkü ben, kendi gücümün meyvesine değil, Allah'ın yardımına dayanıyorum. O ilahi yardım ki; benim gibi nice bin aciz kulunu, başlangıcı övünmeye değmeyecek basit bir roman yazmaktan alıp, çok zor meseleleri çözmeye ve çok büyük hakikatleri tasvir etmeye yükseltmiştir. Ben şimdi işte o sebeplere sığınıyorum. Başarı Allah'tandır.

İmza:

Elazığ Mektupçuluk Kalem Kalem Katibi

A. Veysi

(1)

Dışarıda kıyamet gibi bir fırtına kopuyordu. Rüzgâr, hırçın çocuklar gibi pence-
renin pervazlarından sızarak sanki lambayı üfleyip söndürmeye çalışıyor; içeri girmek
istercesine camları sarsıyordu.

Gözlerinde derin bir şefkat, üzerinde ise hayatın yorgunluğunu taşıyan genç bir
kadın... İki yavrusunu, fırtınanın o öd patlatan uğultusunu duymasınlar diye bağrına
basmış; hüznü ninnilerle onları avutup uyutmaya çalışıyordu.

Çocuklar... Henüz oyuna doymadıkları için annelerinin o şefkat dolu kucağından
sıyrılmaya çalışıyor, çocuklara özgü bir hırçınlıkla direniyorlardı.

Genç kadın, bu mini mini yavruları uyumaya heveslendirmek için onların ço-
cukça arzularını okşamak zorunda kaldı:

– ‘Yavrularım! Sabah amcanızın oğlunun (Nedim’in) erkenden buraya geleceği
haberi geldi. Hadi hemen uyuyun ki sabah erkenden kalkabilesiniz.’

(Çocuklar heyecanlandı):

– ‘Sahi mi? Geçen cuma ne güzel eğlenmiştik! Nedim Bey ne kadar uslu bir ço-
cuk değil mi anneciğim? Bizi tıpkı kardeşymişiz gibi gözetiyor, değil mi anneciğim?’

(Enver):

– ‘Haydi Dilşâd! Annem bir daha söylemeden uyuyalım ki sabah erken kalka-
bilelim.’

(Dilşâd):

– ‘Siz bilirsiniz Enverciğim.’

Bundan sonra bu iki yavru, annelerinin yuva sıcaklığındaki göğsüne yaslanıp mı-
şıl mışıl uyudular.

Saadet Hanım ismindeki bu fedakâr anne, hayat arkadaşının emaneti olan bu iki
kıymetli yadigarı kucağında seve seve uyuttuktan sonra; şefkat dolu bakışlarını, sanki
ruhlarını kötülüklerden korumakla görevli bir melekmiş gibi üzerlerine dikti.

Bu şefkatli anne, evliliğine doyamadan ayrılmak zorunda kaldığı kocasının, in-
sanı güçten düşüren o dayanılmaz hasretini; ciğerinde açılan o ayrılık yarasını, bu iki
sevgi meyvesinin rahatını sağlayarak iyileştirmek istiyordu.

Eğer kocasının uyarısı olmasa; bu iki yavruyu gözünün önünden ayırmamak için,
okula gidip gelmelerini bile kıskanacak, onları dizinin dibinden ayırmayacaktı. Zih-
ninin rahat etmesi, bu iki yavrunun en ufak ihtiyaçlarını bile kendi eliyle hazırlama-
sına bağlıydı.

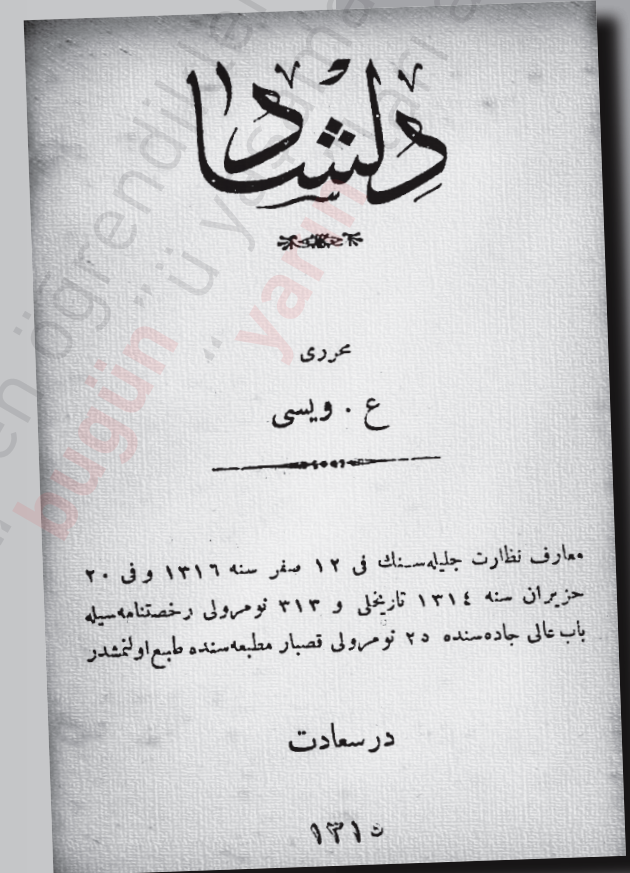
Kaynakça

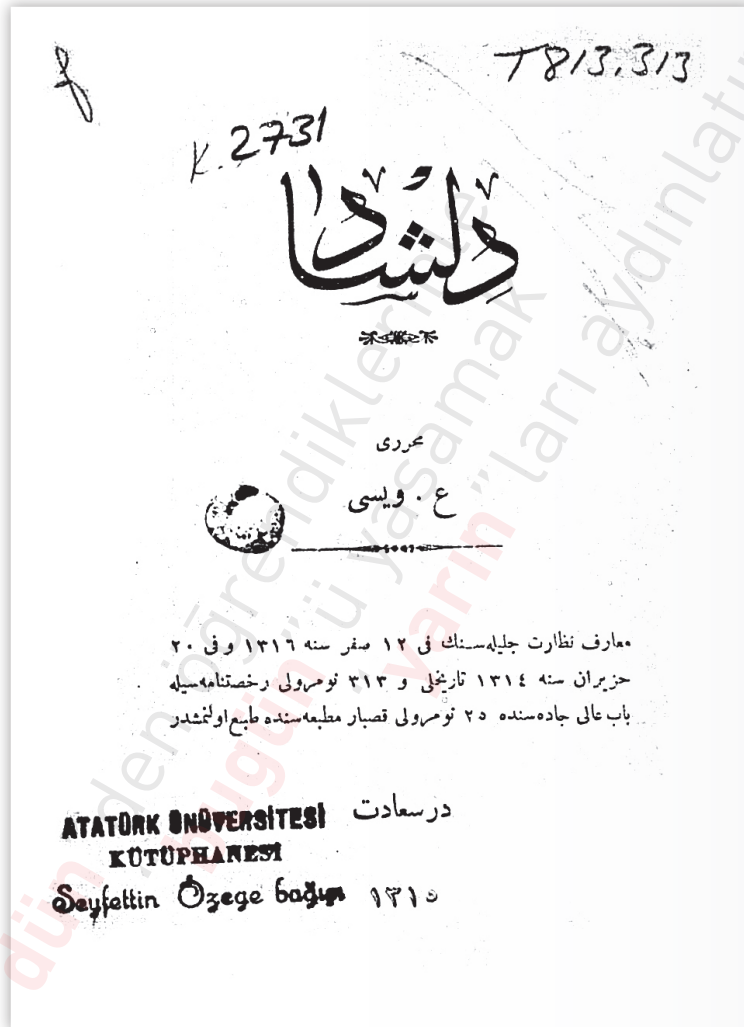
- Aça, M., Gökalp, H., & Kocakaplan, İ. (2009). *Başlangıçtan günümüze Türk edebiyatında tür ve şekil bilgisi*. Kriter Yayınları.
- Balık, M. (2013). *Latife Tekin'in romancılığı*. Akçağ Yayınları.
- Bland, D. S. (2004). Romanda fiziksel ve sosyal-kültürel çevre (S. Kantarcıoğlu, Çev.). P. Ste-
vick (Haz.), *Roman teorisi* içinde (ss. 263-278). Akçağ Yayınları.
- Canbaz Yumuşak, F. (2012). Osmanlıdan Cumhuriyete Türk romanında aile kurumu ve üto-
pik romanlarımızda aile. *Muhafazakâr Düşünce Dergisi*, 8(31), 155-176.
- Devellioğlu, F. (2012). Osmanlıca-Türkçe ansiklopedik lûgat (29 b.). Ankara: Aydın Kita-
bevi Yayınları
- Friedman, N. (1982). Romanda görüş açısı. *Çağdaş Eleştiri*, (7), 50-64.
- Gören, E. (2013). *Yenidenyazmak: İtalyan edebiyatında yenidenyazılmış metinler*. Dönence.
- Gültekin, H. (2015). *Türk edebiyatında inşâ*. Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- Hatıl, İ. (2025). İntikamın izleri: Tanzimat romanlarında adalet ve hesaplaşmanın yansımaları.
Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 10(1), 125-140. <https://doi.org/10.70916/buefd.1701153>
- İdil, M. A. (1983). *Gerçeklik ve roman*. Dayanışma Yayınları.
- Kanar, M. (2008). *Kanar Osmanlı Türkçesi sözlüğü*. Say Yayınları.
- Kanar, M. (2016). *Büyük Türkçe-Farsça sözlük*. Şirin Yayıncılık.
- Karabulut, M. (2013). Tanzimat dönemi Türk romanında kadın üzerine tematik bir inceleme.
Erdem, (64), 49-69. <https://doi.org/10.32704/erdem.2013.64.049>
- Kartal, S. G. (2013). *Türk romanında eğitim-öğrenim görmüş kahramanlar (1870-1908)* [Ya-
yımlanmamış doktora tezi]. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kefeli, E. (2002). *Anlatım tekniği olarak mektup*. Kitabevi Yayıncılık.
- Kırkkılıç, A. (1999). Şeyhülislâm Mehmed Esad Efendi lehçetü'l-lûgat. Ankara: Türk Dil Ku-
rumu Yayınları.
- Kolcu, A. İ. (2005). *Öykü sanatı*. Salkımsöğüt Yayınları.
- Lefebvre, H. (2014). *Mekânın üretimi* (I. Ergüden, Çev.). Sel Yayıncılık.
- May, R. (2008). *Aşk ve irade* (J. Namer, Çev.). Okuyan Us Yayınları.
- Milligan, I. (1983). *The novel in English: An introduction*. The Macmillan Press.
- Olgun, İ. ve Draşan, C. (1970). *Farsça-Türkçe sözlük*. Müessese-i İntişârât-ı Telâş.

- Özberk, A., & Yücel, D. (2023). Eski harfli Türk romanları bibliyografyası/Bibliography of the old script Turkish novels. *Kesit Akademi Dergisi*, 9(34), 490-546. <https://doi.org/10.29228/kesit.67368>
- Pakalın, M. Z. (2009). *Sicill-i Osmanî zeyli* (A. Aktan, Haz.; 19 cilt). Türk Tarih Kurumu.
- Palalı, İ. (2010). Osmanlı salnameleri ve tarih araştırmalarındaki kaynak olarak önemi. *Hararın Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 23(23), 1-13.
- Parlatır, İ. (2011). *Osmanlı Türkçesi sözlüğü* (4. bs.). Yargı Yayınevi.
- Sami, Ş. (2012). *Kâmûs-ı Türkî* (R. Gündoğdu, N. Adıgüzel ve E. F. Önal, Haz.). İdeal Kültür Yayıncılık.
- Sarıyıldız, G. (2009). Sicill-i ahvâl defterleri. İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm ansiklopedisi* (C. 37, ss. 134-136). Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Stevick, P. (1988). *Roman teorisi* (S. Kantarcıoğlu, Çev.). Gazi Üniversitesi Yayınları.
- Sunguroğlu, İ. (1959). Şair Veysi. *Harput yollarında* içinde (C. 2, ss. 334-337). [Yayıncı bilgisi yok].
- Şen, C. (2017). Cumhuriyet dönemi Türk şiirinde aşkın halleri/fenomenoloji (görüngüsü) üzerine bir inceleme. *Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları*, (9), 185-206.
- Şişman, G. (2018). *Bilge Karasu: İnsan ve eser* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tekin, M. (2017). *Roman sanatı I: Romanın unsurları* (15. bs.). Ötüken Yayınları.
- Tokyo University of Foreign Studies & Beyazıt Devlet Kütüphanesi. (t.y.). *Library and documentation collections of Turkey: List of digitized periodicals*.

DİLŞÂD

Tıpkıbasım





صريحه قارشو کندیلیرینه حسیات متشکرانه حاصل
ایده جکم طبعیدر.
بناء علیه شمو نقصائی اقتدارمه برابر اثر تربیتینه
جسارتیم دوچار تعریض اولمه ماز.
چونکه بن ثمره اقتدارمه دکل اللهک توفیقته استناد
ایدیورم که او توفیق بنم کی نیجه بیاک عاجزی
میدایسی شایان فخر اولمان بویه بر رومان قله المقدن
پاک مشکل مسائل حلنه، پاک بیوک حقایق تصویرینه
ارتقا ایتدیرمشدر. بن شمدی او اسبابه توسل
ایدیورم. توفیق اللهیدندر.
مسوده الیزیر مکتونی قلمی
مسودی
ع. ویسی

مقدمه

دلشادک اثر، نامتی احرازه لیاقتی اولدینقی --
نقصائی بضاعه سی نظرمدده معین اولان قابلیت
عاجزانه مدن استدلال ایتز دکلم.
بالکنز! اولیای معارفک آثار کزیننه اقتضاء
یازیلان بویک اثر جکله اصحابی تشویقی ایچون عطف
نظر تحسین بیورلقده دریغ اولنیمان الطاف مسامحه
کاریدن حصیه یاب نوازش اولوق ایتیه یورم.
انظار تلطفه بونی عرض ایتکده نه کی بر حس
تقیض شبانی به مجبور اتباع بوندینم تقدیر بیور یاورسه
دکر بدن زیاده مظهر تحسین ایدملکاه تحمیل قلنه حق
محبوبیت -- غیرت نوهو سانه می او تحسینه کسب
استحقاق ایدنجه به قدر مدیون سی و کوشش ایله جکندن
حالا تلطف. استقبالا تشویقی شامل اولان بولطف

طېشارېده شتلي بر فورطنه . — خړچين چوچکلر کي
نېچرودن لامېني اوفېدور . دخوليچون جاملري صارصوردی .
باقېشک حاوی اولدېني قرط شفقت والده اولدېني اکلاتان
نو کښچ قادېن . — ايکي ياوروچخي فورطنهک شانت زهره
چاکندن اخافه اچاملرچون بغيريه باسمش . . . حزين ، حزين
نېسېله اويومتق ايستوردی .
چوچکلر . — هنوز بازېخه طفوليتلر ندن اوصالمدقندر
آندلر يېک آغوش شفقتدن قورتلغمه اوضراشيور . طفوليتلر يېه
مخصوص برخرچيناقله حوللاشيورلر دی .
کښچ قادېنه . — يو ميني ، ميني ياوريلري اويومغه ترغيب
اچون آرزوی طفوليلري غيقلامغه مجبوريت الوردي .
— ياورولم ! صباح عمزاده کتر بورايه اړکي کله چکني
اصارلامش . اويونکتر که اړکندن قائمه بيلسيکتر .
— صحيح به ! کين جمه نکوزل اکنشيدک ! نديم بک
اوصلي برچوچق دکلي انه چکم ؟
— هم بزې قوداني کي کوزدهيور آند چکم ؟

A. VEYSİ'NİN DİLŞÂD ROMANI

GEÇİŞ DÖNEMİ OSMANLI ANLATISINDA
YAPI, İZLEK VE DİL

Türk edebiyatının modernleşme sürecinde, geleneksel anlatı estetiği ile Batılı roman kurgusunun kesiştiği dikkat çekici geçiş dönemine taze bir bakış...

A. Veysi'nin uzun yıllar gölgede kalmış eseri *Dilşâd*, taşra bürokrasisine mensup bir kalem erbabının dünyasından dökülen zarif ve trajik bir aşk hikâyesi sunuyor. Çocukluk yıllarının masumiyetinde yeşeren; ancak zamanla gurur, yanlış anlamalar, kıskançlık ve mutlak baba otoritesinin aşılmaz duvarlarına çarpan Nedim ile Dilşâd'ın imkânsız sevdası, okuru derin bir duygusal çatışmanın içine çekiyor. Bu roman yalnızca iki gencin kalp çarpıntılarını anlatmakla kalmıyor; aynı zamanda 19. yüzyıl sonu Osmanlı toplumunun ahlak anlayışını, aile telakkisini ve can pahasına korunan "iffet, vefa ve sadakat" değerlerini sarsıcı bir dille gözler önüne seriyor.

Elinizdeki bu çalışma, edebiyat tarihimizin unutulmaya yüz tutmuş bu nadide mirasını yapı, izlek ve dil hususiyetleri bakımından bütüncül bir yaklaşımla inceliyor. Orijinal metnin transkripsiyonu, günümüz Türkçesine aktarımı, dönem kelimelerini aydınlatan kapsamlı bir sözlük ve eserin tıpkıbasımıyla zenginleştirilen bu kitap; araştırmacıları ve okurları Osmanlı Türkçesinin ifade titizliğinde ve mektupçuluk kültürünün inceliklerinde tarihi bir yolculuğa davet ediyor.

Bireysel arzu ile toplumsal normların, aşk ile otoritenin o ezici çatışmasına tanıklık etmeye hazır mısınız?



"dün"den öğrendiklerinle
"bugün"ü yaşamak
"yarın"ları aydınlatır.



ISBN 978-625-8686-49-4

9 786258 686494